

תזכיר חוק

א. שם החוק המוצע

תזכיר חוק לתיקון פקודת העיריות (תיקון מס' ...), התשע"ו-2016

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו

בחודש אפריל 2014, מינה היועץ המשפטי לממשלה צוות בכיר ורב משתתפים לצורך בחינת דרכים לחיזוק שלטון החוק וטוהר המידות בשלטון המקומי.

הצוות, אשר כלל נציגים בכירים ביותר מארבעת הגופים הנוגעים לעניין - משרד המשפטים, משרד הפנים, משטרת ישראל והשלטון המקומי, הגיש דין וחשבון העוסק בשורה של נושאים, וכולל שורה ארוכה של המלצות, שהן פרי הסכמות אליהן הגיעו חברי הצוות.

על רקע האמור ובשים לב להמלצות הצוות, התזכיר האמור כולל שורה של תיקונים לפקודת העיריות (להלן - הפקודה) במספר היבטים, הנדרשים לצורך יישום המלצות הצוות האמור. תיקונים אלה יוחלו בהתאמה גם על מועצות מקומיות.

ג. עיקרי החוק המוצע

מוצע לתקן את פקודת העיריות במספר היבטים:

- (1) קביעת הסדר חדש לבחינת ניגוד עניינים של כלל נבחרי הציבור ברשויות המקומיות, קרי ראשי הרשויות, סגניהם וכלל חברי מועצת הרשות;
- (2) הרחבת ההסדר הקיים ביחס להשעיית ראש רשות מקומית שהוגש כנגדו כתב אישום לגבי כלל חברי מועצת הרשות;
- (3) הרחבת זכות העיון המוקנית לחבר מועצה כך שתעוגן בחוק זכות העיון של חבר המועצה גם במסמכי תאגיד עירוני;
- (4) ביטול סעיף 148 לפקודת העיריות לעניין הרכב ועדת המכרזים של העירייה, וזאת מתוך כוונה להסדיר מחדש את הרכב ועדת המכרזים ברשות המקומית ותפקידיה בתקנות אשר יקבעו על ידי שר הפנים;
- (5) קביעת חובה לתיעוד דיוני ועדות המועצה ולפרסום של החלטותיהן, בדומה לחובות החלות על הדיונים המתקיימים במליאת המועצה, ובכפוף למגבלות של חיסיון, בהתקיים טעמים המצדיקים זאת;
- (6) הקמת ועדה מקצועית חדשה לצורך בדיקת כשירותם והתאמתם של מועמדים לכהונה כעובדים בכירים בעירייה, אשר אישורה יהיה תנאי למינוי כאמור על ידי ועדת מכרזים לבחירת עובדים למשרות המנויות בתוספת החמישית לפקודה ככל שלמועמד יש זיקה אישית, עסקית או פוליטית לראש העיריה או למי מחברי מועצת העיריה;
- (7) קביעת הסדר חדש מניעת ניגוד עניינים של יועץ המשפטי לעירייה, בדומה להסדר אשר מוצע לקבוע ביחס לחבר מועצה;

- (8) מתן סמכות לרשות המקומית לשקול מידע הנוגע לעבר פלילי לצורך מינוי עובדים, ביצוע עבודה, תפקיד או שירות למען הרשות המקומית ;
- (9) תיקון סעיף 170ג לפקודה, כך שייקבע הסדר לפיו ממצאי ביקורת המעלים חשש לעבירה פלילית או משמעתית יועברו ליועץ המשפטי לרשות, ובנסיבות שבהן מדובר בממצאים הנוגעים להתנהלות ראש העיריה, חבר מועצה, מנכ"ל העיריה או היועץ המשפטי לעירייה - יביא מבקר הרשות את העניין לידיעת היועץ המשפטי לממשלה ;
- (10) תיקון סעיף 188 לפקודה, לעניין עסקאות מקרקעין, כך שעירייה תחויב לפרסם באתר האינטרנט שלה רשימה של העסקאות הצפויות להיעשות במקרקעין וזאת 10 ימים עובר לדיון בעניינן במועצת הרשות, ובהתאם להוראות שיקבע שר הפנים ;
- (11) תיקון סעיף 206 לפקודה, כך שההסדר המתנה את אישור התקציב בחוות-דעתו של הגזבר כי הוא מאוזן ובר-ביצוע, החל כיום ביחס לעיריות איתנות בלבד, יחול על כלל העיריות ;
- (12) תיקון סעיפים 232א ו-232ב לפקודה, לעניין התנאים להכרזה על רשות מקומית כאיתנה, כך שיקבע שעל אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), לא יכריז שר הפנים על עירייה כעירייה איתנה אלא לאחר שנתן את דעתו בדבר תקינות ההתנהלות של הרשות המקומית לרבות בענייני טוהר המידות בפעולתה של העיריה עובדיה וחברי המועצה,, לפי חוות דעת לעניין זה מאת היועץ המשפטי לממשלה או מי שהוא הסמיך לכך, וכן אפשרות לבטל הכרזה כאמור לאור אלה ;
- (13) הרחבת החובה הקיימת בדבר פרסום פרוטוקולים באתר האינטרנט גם לגבי ישיבות ועדות המועצה, וכן הוספת חובת פרסום באתר האינטרנט של פריטי מידע נוסף מסוגים שקבע שר הפנים. כן תחויב הרשות לפרסם באתר האינטרנט שלה גם את סדר היום לישיבות המועצה, כפי שהופץ לחברי המועצה ומקביל להפצתו כאמור ;
- (14) החלת הוראות סעיף 174 לפקודה, לעניין מגבלות על העסקת קרובי משפחה בעירייה, על תאגיד עירוני ועובדיו, בשינויים המחויבים.

ד. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

בהתאם למפורט בעיקרי החוק, הצעת החוק מבקשת לתקן את פקודת העיריות על דרך הוספה של סעיפים 121א, 123ג, 165א, 169ג ו-169ד. בנוסף, החוק מתקן את סעיפים 140א, 170, 170ג, 188, 206, 232א, 232ב, 248ב, 249א, וסעיף 13 לתוספת השנייה. כן החוק מבטל את סעיף 148. כן מוצע לתקן בתיקון עקיף את פקודת המועצות המקומיות על מנת להחיל את התיקונים האמורים על המועצות המקומיות.

ה. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה והתקן

הסוגיות הנוגעות לתקציב הנדרש ליישום ההצעה, ילובנו ויסוכמו עם משרד האוצר עד למועד הבאת הצעת החוק לאישור הממשלה.

ו. להלן נוסח החוק המוצע

תזכיר חוק לתיקון פקודת העיריות (תיקון מס'...)(...), התשע"ו-2016

1. בפקודת העיריות¹ (להלן - הפקודה), אחרי סעיף 121 יבוא:

"בדיקת ניגוד
עניינים של חבר
מועצה
ותוצאותיה

א121. (א) בסעיף זה -

"המידע הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים" –
מידע בדבר עיסוקיו, תפקידיו וענייניו
האישיים של מי שעומד להתחיל לכהן או
מכהן כחבר מועצה, שלו או של קרובו,
העלולים לגרום לו להימצא במצב של ניגוד
עניינים.

(ב) מי שעומד להתחיל לכהן כחבר מועצה
ימסור ליועץ המשפטי לעירייה את המידע
הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים, לפני
תחילת כהונתו.

(ג) חבר המועצה ידווח ליועץ המשפטי
לעירייה על כל שינוי שחל במידע הדרוש לשם
בדיקת ניגוד עניינים, שמסר לפי הוראות
סעיף קטן (ב), מיד כשנודע לו על השינוי
כאמור.

(ד) בתוך 21 ימים ממועד קבלת המידע
הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים, יקבע היועץ
המשפטי לעירייה אם מתקיים ניגוד עניינים
במי שעומד להתחיל לכהן כחבר מועצה;
היועץ המשפטי ימסור את חוות דעתו בלא
דיחוי למי שחוות הדעת ניתנה לגביו וכן
לראש העירייה.

(ה) קבע היועץ המשפטי לעירייה כי
מתקיים באדם ניגוד עניינים תדיר, לא יחל
לכהן כחבר מועצה, או יחדל מכהונתו בתום
שלושים ימים מיום שנשלחה אליו חוות
הדעת לפי סעיף קטן (ד) זולת אם תוך הזמן
האמור עתר לבית משפט לעניינים מנהליים

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197; ס"ח התשע"ו, עמ' 1083

לביטול הקביעה;

(ו) קבע היועץ המשפטי לעירייה כי מי שעומד להתחיל לכהן כחבר מועצה או חבר מועצה מכהן, עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים שאינו ניגוד עניינים תדיר, יקבע הסדר למניעת ניגוד עניינים שלפיו יפעל אותו אדם, או יורה על עריכת שינויים בהסדר למניעת ניגוד עניינים שנקבע בעבר; הודיע מי שנקבע לגביו הסדר למניעת ניגוד עניינים על הסכמתו להסדר, רשאי הוא להתחיל לכהן כחבר המועצה, ואם הוא מכהן כחבר המועצה – ימשיך בכהונתו, והכול בכפוף לתחולת ההסדר; לא הודיע אותו אדם על הסכמתו להסדר – לא יתחיל לכהן, ואם הוא מכהן – יחדל מכהונתו בתום שלושים ימים מיום שנקבע ההסדר אלא אם תוך הזמן האמור עתר לבית משפט לעניינים מנהליים לביטול ההסדר או תיקונו.

(ז) המגבלות שהוטלו על חבר המועצה לפי הסדר למניעת ניגוד עניינים, אם הוטלו, וכל שינוי בהן, יועמדו לעיון הציבור בדרך שקבע שר הפנים, ובלבד שלא יועמדו לעיון הציבור פרטים שאין למסרם לפי חוק חופש המידע.

(ח) שר הפנים רשאי לקבוע הוראות לעניין פרטי המידע הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים ואופן מסירתו לפי סעיף זה.

(ט) הוראות סעיף זה יחולו על ראש העירייה ואולם במקום "היועץ המשפטי לעירייה" יבוא "אדם שימנה שר הפנים, בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה, הכשיר לכהן כשופט של בית משפט מחוזי, והוא יבוא מקרב עובדי המדינה או מקרב עובדי השירות הציבורי ויכול שיהיה מי שכהן כשופט או מי שפרש מתפקידו בשירות המדינה או בשירות הציבורי".

(י) שר הפנים רשאי לקבוע בצו כי המנגנון

שנקבע בסעיף קטן (ט) לגבי ראש העירייה, יחול גם על סגני ראש העירייה או יושבי ראש של ועדות המועצה."

הוספת סעיף 123ג
2. אחרי סעיף 123ב לפקודה יבוא :

" חבר מועצה 123ג. (א) בסעיף זה – שהוגש נגדו כתב אישום

"הוועדה לבחינת השעיה" – כמשמעותה בסעיף 19א לחוק הרשות המקומית (בחירת ראש הרשות, סגניו וכהונתם) תשל"ט – 1979 (להלן – חוק הבחירה הישירה).

(ב) הוגש כתב אישום נגד חבר מועצה במהלך כהונתו או תלוי ועומד נגד חבר מועצה כתב אישום שהוגש לפני תחילת כהונתו, בין שהעבירה נעברה בזמן שכיחן כחבר מועצה ובין לפני שהחל לכהן כחבר מועצה, רשאית הוועדה לבחינת השעיה, לבקשת היועץ המשפטי לממשלה, ולאחר שנתנה לחבר המועצה הזדמנות להשמיע את טענותיו, להשעות את חבר המועצה מכהונתו בוועדה מוועדותיה או מתפקידים אחרים שהינו ממלא כחבר מועצה, אם סברה כי מפאת חומרת האישומים המיוחסים לו בכתב האישום, אין הוא ראוי לכהן כחבר ועדה, או בכל תפקיד אחר שהינו ממלא כחבר מועצה לפי העניין.

(ג) החלטת הוועדה לבחינת השעיה לפי סעיף קטן (ב) תתקבל בתוך 45 ימים מיום שהוגשה לה בקשת היועץ המשפטי לממשלה או בתוך מועד אחר שקבע שר הפנים, והוראות סעיף 19א(א) עד (ד), (ו) עד (ח), (י), (יב) ו-(יג) לחוק הבחירה הישירה יחולו לעניין זה, בשינויים המחויבים.

(ד) הושעה חבר מועצה לפי הוראת סעיף קטן (ב) יחולו על השעייתו הוראת סעיף 123ב בשינויים המחויבים.

(ה) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות כל דין או הוראת מינהל לעניין חבר מועצה שהוגש נגדו כתב אישום.

תיקון סעיף 140א
3. בסעיף 140א לפקודה -

(1) בסעיף קטן (א) אחרי המילים "פנקסי העיריה ומסמכיה" יבוא "וכן פנקסי ומסמכי תאגיד עירוני"; ואחרי המילים "ממשמורת העיריה" יבוא "או התאגיד העירוני";

(2) בסעיף קטן (א1) אחרי המילים "פנקסי העיריה או מסמכיה" יבוא "או פנקסי התאגיד העירוני או מסמכיו";

(3) בסעיף קטן (ב) אחרי המילים "או בוועדה מועדותיה" יבוא "או לדיון בגוף המנהל של התאגיד העירוני";

(4) בסעיף קטן (ג) אחרי המילים "פנקסי העיריה ומסמכיה" יבוא "וכן פנקסי תאגיד עירוני או מסמכיו";

(5) בסופו יבוא:

"(ה) בסעיף זה "תאגיד עירוני" – כמשמעותו בסעיף 249א."

ביטול סעיף 148 4. סעיף 148 לפקודה - בטל.

הוספת סעיף 165א 5. אחרי סעיף 165 לפקודה יבוא:

"פרוטוקול ישיבות ועדה 165א. כל ישיבות ועדה של המועצה, יוקלטו יירשם בהן פרוטוקול ויחולו עליהן ההוראות החלות על פרוטוקול של המועצה כפי הקבוע בתוספת השנייה, בשינויים המחוייבים; יושב-ראש הוועדה יהיה אחראי לניהולם התקין של הפרוטוקול וההקלטה ורשאי הוא, מטעמים שיירשמו בפרוטוקול, להפסיק את הקלטת הישיבה לצורך התייעצות."

הוספת סעיפים 169ג עד 169ד 6. אחרי סעיף 169ב לפקודה יבוא:

"ועדה לבדיקת 169ג. (א) תוקם ועדה לבדיקת כשירותם מינויים והתאמתם של מועמדים לכהונה כעובדים בכירים בעיריה (להלן – ועדת המינויים) בהרכב כמפורט להלן:

(1) נציג שימנה שר הפנים, בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה, הכשיר לכהן כשופט של בית משפט מחוזי, והוא יבוא מקרב עובדי המדינה

או מקרב עובדי השירות הציבורי ויכול שיהיה מי שכיהן כשופט או מי שפרש מתפקידו בשירות המדינה או בשירות הציבורי והוא יהיה יושב ראש הוועדה;

(2) שני נציגי ציבור שימנה יושב ראש הוועדה לפי הענין, מתוך רשימה של אנשי ציבור שהגיש שר הפנים, שמתקיימים בהם תנאי הכשירות וההתאמה הנדרשים למינוי כאחד מהעובדים הבכירים בעירייה, ושאינן להם זיקה אישית, עסקית או פוליטית לראש העיריה או למי מחברי מועצת העיריה, שמטעמם מבוקש המינוי;

(ב) המנין החוקי לשיבות הוועדה הוא היושב ראש וחבר נוסף; היו הדעות שקולות תכריע דעתו של יושב ראש הוועדה; הוועדה תקבע את סדרי עבודתה, ככל שלא נקבעו לפי תקנות אלה.

(ג) לא תאשר ועדת המכרזים לבחירת עובדים בכירים את המינוי, למעט לגבי המנהל הכללי, אם מצא היועץ המשפטי של העיריה כי למועמד יש זיקה אישית, עסקית או פוליטית לראש העיריה או למי מחברי מועצת העיריה, אלא אם התקבל אישורה של ועדת המינויים לפיו מצאה כי יש לו כישורים מיוחדים או שקיימים לגביו שיקולים של כשירות מיוחדת אחרת נוסף על תנאי הכשירות וההתאמה הנדרשים לפי כל דין לאותה כהונה.

(ד) שר הפנים, רשאי לקבוע בעלי תפקידים נוספים שלגבי מינוים יחולו הוראות סעיף 169ג.

בדיקת ניגוד 169.ד (א) בסעיף זה –

עניינים של יועץ
משפטי
ותוצאותיה

”המידע הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים” –

מידע בדבר עיסוקיו, תפקידיו וענייניו האישיים של מי שעומד להתחיל לכהן כיועץ משפטי לעירייה, שלו או של קרובו, העלולים לגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים; "הממונה על בדיקת ניגודי עניינים" – מי שמונה לפי סעיף 121א(ט).

(ב) מי שעומד להתחיל לכהן כיועץ משפטי לעירייה, ימסור לממונה על בדיקת ניגודי עניינים את המידע הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים, לפני תחילת כהונתו.

(ג) היועץ המשפטי לעירייה ידווח לממונה על בדיקת ניגודי עניינים על כל שינוי שחל במידע הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים, שמסר לפי הוראות סעיף קטן (ב), מיד כשנדע לו על השינוי כאמור.

(ד) בתוך 21 ימים ממועד קבלת המידע הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים, יקבע הממונה על בדיקת ניגודי עניינים אם מתקיים ניגוד עניינים במי שעומד להתחיל לכהן כיועץ המשפטי לעירייה; הממונה ימסור את חוות דעתו בלא דיחוי למי שחוות הדעת ניתנה לגביו וכן לראש העירייה.

(ה) קבע הממונה על בדיקת ניגודי עניינים כי מתקיים באדם ניגוד עניינים תדיר, לא יחל לכהן כיועץ משפטי לעירייה, או יחדל מכהונתו, לפי העניין.

(ו) קבע הממונה על בדיקת ניגודי עניינים כי מי שעומד להתחיל לכהן כיועץ משפטי לעירייה, עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים שאינו ניגוד עניינים תדיר, יקבע הסדר למניעת ניגוד עניינים שלפיו יפעל אותו אדם, או יורה על עריכת שינויים בהסדר למניעת ניגוד עניינים שנקבע בעבר; הודיע מי שנקבע לגביו הסדר למניעת ניגוד עניינים על הסכמתו להסדר, רשאי הוא להתחיל לכהן כיועץ משפטי, ואם הוא מכהן כיועץ משפטי – ימשיך בכהונתו, והכול בכפוף לתחולת

ההסדר; לא הודיע אותו אדם על הסכמתו להסדר – לא יתחיל לכהן, ואם הוא מכהן – יחדל מכהונתו.

(ז) המגבלות שהוטלו על היועץ המשפטי לעירייה לפי הסדר למניעת ניגוד עניינים, אם הוטלו, וכל שינוי בהן, יועמדו לעיון הציבור בדרך שקבע שר הפנים, ובלבד שלא יועמדו לעיון הציבור פרטים שאין למסרם לפי חוק חופש המידע.

(ח) שר הפנים, רשאי לקבוע הוראות לעניין פרטי המידע הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים ואופן מסירתו לפי סעיף זה.

(ט) שר הפנים רשאי לקבוע בצו כי הוראות סעיף זה יחולו על המשרות הנקובות בתוספת החמישית או חלק מהן."

7. בסעיף 170 לפקודה, אחרי סעיף קטן (ב1) יבוא:

"(ב2) מבלי לגרוע מהוראות סעיף זה, רשאית עירייה שלא למנות אדם לעובד עירייה, או למילוי עבודה, תפקיד או שירות למען העירייה, אם הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי, בהתאם לחוות דעתו של היועץ המשפטי של העירייה, לשמש כעובד עירייה או למלא את התפקיד או השירות האמורים."

8. בסעיף 170ג לפקודה, בסעיף קטן (ז), במקום הקטע שחל במילים "שראש העירייה או היועץ המשפטי של העירייה" עד המילים "לידיעת מבקר המדינה" יבוא:

"כי ממצאי הביקורת מעלים חשש לעבירה פלילית או משמעתית על ידי עובד העירייה, יביא המבקר את הענין לידיעת היועץ המשפטי של העירייה; היה למבקר העירייה יסוד להניח כי ממצאי הביקורת מעלים חשש לעבירה משמעתית או פלילית של המנהל הכללי של העירייה או של היועץ המשפטי של העירייה או שהיה לו יסוד להניח כי ממצאי הביקורת מעלים חשש לעבירה פלילית של חבר מועצה או ראש הרשות, יביא המבקר את העניין לידיעת היועץ המשפטי לממשלה."

9. בסעיף 188 לפקודה, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) העירייה תפרסם באתר האינטרנט של העירייה את ההצעה לאישור מכירת המקרקעין, החלפתם או מישכונם בהתאם להוראות שיקבע השר, עשרה ימים לפני ישיבת המועצה לאישור עשייה במקרקעין זו."

10. בסעיף 206 לפקודה, המילים "בעירייה איתנה" - יימחקו.

- תיקון סעיף 232א
11. בסעיף 232א לפקודה, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:
- "(ג1) (1) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו (ב), לא יכריז השר על עירייה כעירייה איתנה אלא לאחר שנתן את דעתו בדבר תקינות ההתנהלות של הרשות המקומית לרבות בענייני טוהר המידות בפעולתה של העירייה עובדיה וחברי המועצה, לפי חוות דעת לעניין זה מאת היועץ המשפטי לממשלה או מי שהוא הסמיך לכך;
- (2) טרם אכרזה על עירייה כעירייה איתנה יפנה השר ליועץ המשפטי לממשלה בבקשה לקבלת חוות דעת כאמור בפסקה (1); חוות הדעת תוגש בתוך 21 ימים ממועד פניית השר לקבלתה; לא הוגשה חוות הדעת כאמור, לא יחולו הוראות פסקה (1)."
- תיקון סעיף 232ב 12. בסעיף 232ב לפקודה, בסעיף קטן (א), אחרי "בהתאם להוראות כל דין," יבוא "או אם ענייניה של העירייה, עובדיה או חברי המועצה אינם מתנהלים באופן תקין, כאמור בסעיף 232א(ג1) (1)."
- תיקון סעיף 248ב 13. בסעיף 248ב לפקודה -
- (1) בפסקה (2), אחרי "פרוטוקולים של ישיבות המועצה" יבוא "וועדותיה";
- (2) בסופו יבוא:
- "(3) פריטי מידע נוסף מסוגים שקבע השר."
- תיקון סעיף 249א 14. בסעיף 249א לפקודה, בסופו יבוא:
- "(6) הוראות סעיפים 174 ו-174א יחולו על תאגיד עירוני ועובדיו בשינויים המחויבים."
- תיקון התוספת השנייה 15. בתוספת השנייה לפקודה, בסעיף 13, בסופו יבוא:
- "(ג) סדר היום יפורסם באתר האינטרנט של העירייה סמוך לאחר משלוח ההזמנות לחברי המועצה."
- תיקון פקודת המועצות המקומיות - מס' ... 16. בפקודת המועצות המקומיות², בסעיף 34א, אחרי "120(10)", יבוא "121א", אחרי "123א", יבוא "123ג", אחרי "חוב ארנונה או אספקת מים", יבוא "סעיף 140א", אחרי "167ב", יבוא "169ד", ואחרי "170(ב)", יבוא "170(ב2)".
- תחילה 17. (א) תחילתם של סעיפים 1 למעט סעיף קטן (ט), 2 עד 3, 5, 7, 9 עד 10 ו-13 עד 15 היא ששה חודשים מיום פרסומו של חוק זה.
- (ב) תחילתם של סעיפים 1(ט), 4 ו-6 היא 12 חודשים מיום פרסומו של

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256; ס"ח התשע"ו, עמ' 1084.

דברי הסבר

סעיף 1 - מעבר לעיקרון הכללי בדבר איסור על הימצאות במצב של ניגוד עניינים שהינו יציר הפסיקה, אין כיום הליך סדור לאיתור נושאים שבהם עלול להיווצר ניגוד עניינים בין כהונתו הציבורית של נבחר הציבור ברשות המקומית לבין ענייניו האחרים, ולבירור מהותו של ניגוד העניינים בנושאים אלו. כצעד מקדים לגיבושו של הסדר למניעת ניגוד עניינים, מקום בו הדבר נדרש, נקבע אך לאחרונה במסגרת תיקון 101 לחוק התכנון והבניה, הסדר חקיקתי לעניין זה בכל הנוגע לחברי הוועדות המקומיות לתכנון ולבניה. בסעיף זה מוצע הסדר דומה לזה הקבוע בחוק התכנון והבניה, בשינויים המחויבים, כך שיחול ביחס לכלל פעילותם של נבחרי הציבור ברשויות המקומיות. מוצע, אפוא, לקבוע כי על ראשי הרשויות, סגניהם וכלל חברי מועצת הרשות יהיה להצהיר, בסמוך לאחר בחירתם, אודות תחומים שבהם עלול להיווצר ניגוד עניינים בין כהונתם הציבורית לענייניהם האחרים, ובהמשך לכך, יקבע היועץ המשפטי לעירייה אם מתקיים ניגוד עניינים כאמור במי שעומד להתחיל לכהן כחבר מועצה. היה ונקבע שמתקיים באדם ניגוד עניינים תדיר, לא יחל לכהן כחבר מועצה, או יחדל מכהונתו בתום שלושים ימים מיום שנשלחה אליו חוות דעת היועץ המשפטי לעירייה, זולת אם תוך הזמן האמור עתר לבית המשפט לעניינים מינהליים לביטול הקביעה. קבע היועץ המשפטי לעירייה כי מי שעומד להתחיל לכהן כחבר מועצה או חבר מועצה מכהן עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים תדיר, יקבע הסדר למניעת ניגוד עניינים. מגבלות שהוטלו על חבר המועצה במסגרת הסדר כאמור יועמדו לעיון הציבור בדרך שקבע שר הפנים, ובלבד שלא יועמדו לעיון הציבור פרטים שאין למסרם לפי חוק חופש המידע. כמו כן, מוצע ששר הפנים יהיה רשאי לקבוע הוראות לעניין פרטי המידע הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים ואופן מסירתו לפי סעיף זה. מוצע כי הוראות אלה יחולו, בשינויים מסוימים, על ראש העירייה, וגם על סגני ראש העירייה או יושבי ראש של ועדות המועצה, ככל שקבע כך שר הפנים בצו.

סעיף 2 - ביחס לראש הרשות, קובע סעיף 19א(ה)(1) לחוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם), התשל"ו-1976 הסדר ייחודי, בנוגע להשעיית ראש רשות שהוגש כנגדו כתב אישום. מנגנון זה שנקבע ביחס לבחינת ראש הרשות שהוגש נגדו כתב אישום הוחל אף בחוק התכנון והבניה ביחס לכל חבר מוסד תכנון מקומי. עם זאת, דין זה אינו חל על מי שמכהן כחבר מועצה ואינו חבר בוועדה המקומית לתכנון ולבניה, כמו גם על תפקידיו האחרים של חבר המועצה בהיבטים המוניציפליים. לאור האמור, מוצע להרחיב את ההסדר האמור לגבי כלל חברי המועצה ובמסגרת זאת לקבוע כי סמכות היועץ המשפטי לממשלה לפנות לוועדה לבחינת השעיה בעניין ראשי רשויות וחברי הוועדות המקומיות לתכנון ולבניה שהוגש נגדם כתב אישום, וכן סמכות הוועדה לבחון השעיה כאמור, יחולו גם ביחס לחברי מועצה שאינם חברי הוועדה המקומית מקום בו הוגש נגד מי מהם כתב אישום, וזאת על מנת שיישקל הצורך להשעות או להגביל את פעילותו של חבר המועצה במסגרת ועדות הרשות המקומית או בכל תפקיד אחר שהינו ממלא כחבר מועצה לפי העניין.

סעיף 3 - מוצע להרחיב את זכות העיון המוקנית לחבר מועצה כך שתעוגן בחוק זכות העיון של חבר המועצה גם במסמכי תאגיד עירוני. זכות העיון במסמכי העירייה הנתונה לחבר מועצה, עפ"י סעיף 140א לפקודת העיריות היא כלי חשוב המסייע לחבר המועצה למלא את תפקידו. רשויות מקומיות פועלות בחלק מהתחומים באמצעות תאגידים עירוניים המשמשים כזרועה הארוכה של הרשות המקומית ומסייעים לה למלא את תפקידיה. על מנת לקדם את יכולתו של חבר המועצה למלא את תפקידו ולסייע בפיקוח ובקרה על התנהלות הרשות המקומית גם כאשר היא מבצעת את תפקידיה באמצעות תאגיד עירוני, מוצע לעגן בחוק את זכות העיון של חבר המועצה גם במסמכי תאגיד עירוני.

סעיף 4 - סעיף 148 לפקודת העיריות קובע הוראות לעניין ועדת מכרזים של העירייה. בתוך כך נקבע, כי מועצת העירייה תבחר מבין חבריה ועדת מכרזים קבועה, אשר תפקידה יהיו לבדוק הצעות מחירים המוגשות למועצה בעקבות פרסום מכרז ולהמליץ לפני ראש העירייה על ההצעה שלדעת הוועדה ראויה לאישורו. ראש הרשות רשאי לא לאשר את ההצעה שעליה המליצה הוועדה וכן רשאי לאשר, באישור המועצה, הצעה שוועדת המכרזים לא המליצה עליה. הוראות בנוסח זהה קבועות בסעיף 123 לצו המועצות המקומיות (א) ובסעיף 40 לצו המועצות האזוריות. משמעות הדבר, כי ועדת המכרזים ברשות המקומית שונה מוועדת מכרזים בשלטון המרכזי בשני היבטים מהותיים: האחד, ועדת המכרזים ברשות מקומית ממונה על-ידי נבחר ציבור ומורכבת מנבחר ציבור בלבד. להבדיל, בהתאם להוראת סעיף 8 לתקנות חובת המכרזים, תשנ"ג-1993, הרכב ועדת המכרזים בשלטון המרכזי כולל הן גורמים מקצועיים (המנכ"ל ועובדי המשרד) והן "שומרי סף" (החשב והיועץ המשפטי) באופן השואף להבטיח כי הוועדה תקבל החלטות מקצועיות, בהתאם לדיני המכרזים ותוך שמירה על מינהל תקין בעריכת המכרזים; השני, נוגע לתפקיד הוועדה. בעוד שתפקידן של ועדות המכרזים הפועלות במסגרת השלטון המרכזי הוא להחליט בדבר כל התקשרות שמבצעת הרשות, ברשויות המקומיות תפקיד ועדת המכרזים אינו נוגע לכל התקשרות, אלא מוגבל אך ורק למתן המלצה לראש הרשות בעניין התקשרות הטעונה מכרז, וראש הרשות הוא זה אשר בסמכותו לאשר את ההתקשרות.

בהינתן כך שההחלטות המובאות לפתחן של ועדות המכרזים הן החלטות שהשיקולים המנחים בהן צריכים להיות שיקולים מקצועיים (להבדיל משיקולי מדיניות), ובהינתן כי מדובר בהחלטות בעלות אופי נקודתי-פרטני (כדוגמת: זהות הגורם אשר יזכה במכרז זה או אחר), בשונה מהחלטות בעלות אופי עקרוני הנדרשות לצורך וכחלק מגיבוש וקביעת מדיניות הרשות (כדוגמת: גיבוש תקציב העירייה שעל בסיסו מתבצעות ההתקשרויות האמורות), אין הצדקה לכך שחברי ועדת המכרזים יהיו גורמים נבחרים שאינם גורמי מקצוע. במישור זה בהרכב הנוכחי של ועדות המכרזים ברשויות המקומיות יש כדי לעורר קושי מִבְּנֵה, ובין היתר הוא אינו נותן מענה מספק לחשש מפני פגיעה בטוהר-המידות ולצורך במניעת ניגוד עניינים בהתקשרויותיהן של הרשויות המקומיות. אי לכך, מוצע לבטל בזאת את סעיף 148 לפקודה, וזאת מתוך כוונה להסדיר מחדש את הרכב ועדת המכרזים ברשות המקומית ותפקידה בתקנות אשר יקבעו על ידי שר הפנים.

סעיף 5 - בכל הנוגע לישיבות מועצת העירייה, פרט 18 לתוספת השנייה קובע שככלל, ישיבות מועצת הרשות העירייה תהיינה פומביות, למעט ישיבה שראש העירייה הורה על קיומה, כולה או מקצתה, בדלתיים-סגורות לאחר שראה כי טעמים שבביטחון המדינה או טעמים שבצנעת הפרט מחייבים לעשות כן, בהתאם לחוות-דעת של היועץ המשפטי לעירייה שתונח לפני חברי המועצה. בהמשך לכך, בפרט 50 לתוספת השנייה לפקודה נקבעה חובת רישום פרוטוקול והקלטה של דיוני המועצה. הפרוטוקולים של ישיבות המועצה פתוחים לעיון הציבור, ואף קיימת חובה בהתאם להוראות סעיף 248 לפקודה ופרט 56 לתוספת השנייה לפקודה לפרסום באתר האינטרנט של הרשות המקומית. עם זאת, שונים הדברים ביחס לישיבות ועדות המועצה, וזאת הגם שחלק ניכר מעבודת הרשות מתבצע באמצעות ועדות המועצה. לגבי ועדות המועצה, נקבע בסעיף 166 לפקודה כי כל ועדה רשאית להסדיר בעצמה את סדרי-עבודתה ואת דיוניה, וזאת בשים לב להחלטות המועצה ובמידה שלא נקבעה הוראה אחרת בעניין זה. ניתן לראות, אפוא, כי בשונה מהאמור ביחס למועצת העירייה, ביחס לוועדות המועצה לא קיימות הוראות ממצות בנוגע לפומביות הדיונים המתקיימים בהן באופן הנותן מענה הולם לצורך בשקיפות פעילותן. מן הטעמים התומכים בהגברת השקיפות ביחס לפעילות המועצה, ולצורך הגברת השקיפות גם ביחס לעבודת הוועדות, מוצע להוסיף סעיף 165א אשר עניינו בקביעת חובה לתיעוד דיוני ועדות המועצה ולפרסום של החלטותיהן, בדומה לחובות החלות על הדיונים המתקיימים במליאת המועצה, ובכפוף למגבלות של חיסיון, בהתקיים טעמים המצדיקים זאת, בדומה לכלל שנקבע ביחס לישיבות המועצה כמפורט לעיל. כן מוצע לקבוע, כי יושב-ראש הוועדה יהיה אחראי לניהולם התקין של הפרוטוקול וההקלטה והוא יהיה רשאי, מטעמים שיירשמו

בפרוטוקול, להפסיק את הקלטת הישיבה לצורך התייעצות. זאת בדומה לקבוע כיום בסעיף 48ד לחוק התכנון והבנייה ביחס למוסד תכנון.

סעיף 6 - בכל הנוגע למינוי עובדים בכירים, קובע סעיף 169ב לפקודה, כי בכל עירייה תוקם ועדת מכרזים לבחירת עובדים למשרות המנויות בתוספת החמישית; החלטתה של הועדה תובא לאישור המועצה או ראש העיריה, לפי העניין. הוראות דומות נקבעו ביחס למועצות אזוריות ומקומיות. על מנת להבטיח קיום הליכי מינוי תקינים ושמירה טובה יותר על טוהר-המידות, מוצע לתקן את הפקודה כך שיתווסף סעיף 169ג במסגרתו יקבע, כי ועדת המכרזים לבחינת עובדים בכירים, למעט מנהל כללי שהנו משרת אמן של ראש העירייה, לא תאשר את המינוי ככל שמצאה כי למועמד יש זיקה אישית, עסקית או פוליטית לראש העיריה או למי מחברי מועצת העיריה, אלא אם התקבל אישור של ועדה מקצועית שתוקם לצורך בדיקת כשירותם והתאמתם של מועמדים לכהונה כעובדים בכירים בעירייה, לפיו המועמד למינוי הינו בעל כישורים מיוחדים או שקיימים לגביו שיקולים של כשירות מיוחדת אחרת נוסף על תנאי הכשירות וההתאמה הנדרשים לפי כל דין לאותה כהונה. ועדת המינויים תורכב מנציג שימנה שר הפנים, בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה, הכשיר לכהן כשופט של בית משפט מחוזי, והוא יבוא מקרב עובדי המדינה או מקרב עובדי השירות הציבורי ויכול שיהיה מי שיהן כשופט או מי שפרש מתפקידו בשירות המדינה או בשירות הציבורי והוא יהיה יושב ראש הוועדה; כמו גם שני נציגי ציבור שימנה יושב ראש הוועדה לפי העניין, מתוך רשימה של אנשי ציבור שהגיש שר הפנים, שמתקיימים בהם תנאי הכשירות וההתאמה הנדרשים למינוי כעובד בכיר בעירייה, ושאינן להם זיקה אישית, עסקית או פוליטית לראש העיריה או למי מחברי מועצת העיריה, שמטעמים מבוקש המינוי. עוד מוצע ליתן בידי שר הפנים סמכות לקבוע בעלי תפקידים נוספים שלגבי מינויים יחולו הוראות סעיף 169ג לפקודה.

בהמשך לכך מוצע לקבוע מנגנון מניעת ניגוד עניינים של יועץ המשפטי לעירייה, בדומה להסדר אשר מוצע לקבוע ביחס לחבר מועצה, בסעיף 1 לחוק זה. בהתאם לזאת מוצע שייקבע, כי מי שעומד להתחיל לכהן כיועץ משפטי לעירייה ימסור לממונה על בדיקת ניגודי עניינים את המידע הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים, לפני תחילת כהונתו, וזה יקבע אם מתקיים ניגוד עניינים במי שעומד להתחיל לכהן כיועץ המשפטי לעירייה. קבע הממונה על בדיקת ניגודי עניינים כי מתקיים באדם ניגוד עניינים תדיר, לא יחל לכהן כיועץ משפטי לעירייה, או יחדל מכהונתו, לפי העניין. קבע הממונה על בדיקת ניגודי עניינים כי מי שעומד להתחיל לכהן כיועץ משפטי לעירייה עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים שאינו ניגוד עניינים תדיר, יקבע הסדר למניעת ניגוד עניינים שלפיו יפעל אותו אדם, או יורה על עריכת שינויים בהסדר למניעת ניגוד עניינים שנקבע בעבר; הודיע מי שנקבע לגביו הסדר למניעת ניגוד עניינים על הסכמתו להסדר, רשאי הוא להתחיל לכהן כיועץ משפטי, ואם הוא מכהן כיועץ משפטי – ימשיך בכהונתו, והכול בכפוף לתחולת ההסדר; לא הודיע אותו אדם על הסכמתו להסדר – לא יתחיל לכהן, ואם הוא מכהן – יחדל מכהונתו. כן מוצע, כי המגבלות שהוטלו על היועץ המשפטי לעירייה לפי הסדר למניעת ניגוד עניינים, אם הוטלו, וכל שינוי בהן, יועמד לעיון הציבור בדרך שקבע שר הפנים, ובלבד שלא יועמד לעיון הציבור פרטים שאין למסרם לפי חוק חופש המידע. שר הפנים יהיה רשאי לקבוע הוראות לעניין פרטי המידע הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים ואופן מסירתו לפי סעיף זה, כן רשאי לקבוע בצו כי הוראות סעיף זה יחולו על המשרות הנקובות בתוספת החמישית או חלק מהן.

סעיף 7 - כיום, על-פי חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981 (להלן - חוק המרשם הפלילי), מידע בדבר עבר פלילי של אדם הוא חסוי וניתן למסור אותו רק לגורם שהוסמך לכך בחוק ובתנאים שנקבעו בחוק המרשם הפלילי. בשנת 2012 תוקנה התוספת הראשונה לחוק המרשם הפלילי והוקנתה בה סמכות לקבל מידע פלילי בנוגע למינויים בכירים ברשויות המקומיות. תיקון התוספת חל, בעיקרו, על מינויים בכירים (המשרות המנויות בתוספת החמישית לפקודת העיריות וכן משרת פחח), שכן הוא מקנה אפשרות לקבל מן המרשם מידע בהיקף רחב, הנוגע גם לתיקים שהתיישנו (אך טרם נמחקו). בנוגע למשרות ותפקידים אחרים יצוין, כי בדין

וחשבון שפרסמה בשנת 2010 הוועדה הציבורית שמונתה לבחינת חוק המרשם הפלילי – היא "ועדת קנאיי" – הוער בכל הנוגע לקבלת מידע ביחס לעבר פלילי של מועמדים לתפקידים ברשויות מקומיות, כי האיזון הנכון בין האינטרס הציבורי במסירת מידע פלילי לצרכי העסקת עובדים לבין זכותו של בעל הרישום לפרטיות ולמטרת החוק לשקמו ולאפשר השתלבותו בחברה, צריך לבוא לידי ביטוי במתן סמכות לקבל לגביהם מידע עד תקופת ההתיישנות בלבד. זאת, בשים לב לכך שלעובדי השלטון המקומי יש מגע ישיר ובלתי-אמצעי עם האזרח. כן עמדה הוועדה על כך שראוי כי תתבצע העברת המידע בנושא המרשם הפלילי לצורך מינוי עובדים, ביצוע עבודה, תפקיד או שירות. לצורך יישום המלצות ועדת קנאיי, ועל רקע הצורך המתבקש לאפשר קבלת מידע פלילי לגבי מי שמועסק ברשויות מקומיות, מוצע לתקן את סעיף 170 לפקודה, כך שלרשות המקומית תוקנה סמכות לשקול מידע הנוגע לעבר פלילי לצורך מינוי עובדים, ביצוע עבודה, תפקיד או שירות למען הרשות המקומית. תיקון זה יאפשר לגורם הממנה ברשות לקבל מידע מן המרשם הפלילי בהיקף הקבוע בסעיף 6 לחוק המרשם הפלילי וזאת בהתייחס לפרק הזמן שעד תום תקופת ההתיישנות.

סעיף 8 - סעיף 170ג לפקודה כולל הוראות הנוגעות לדו"ח מבקר העירייה. בתוך כך נקבע, בסעיף קטן (ז), כי היה למבקר העירייה יסוד להניח שראש העירייה או היועץ המשפטי של העירייה, הוא צד לעשיית עבירה לפי הוראות פרק ה' סימן ב' לחוק העונשין, תשל"ז-1977, יעביר המבקר את העניין במישרין לידיעת מבקר המדינה. מוצע לתקן את סעיף קטן (ז) כך שיקבע במסגרתו הסדר שלפיו ממצאי ביקורת המעלים חשש לעבירה פלילית או משמעותית יועברו ליועץ המשפטי לרשות, ובנסיבות שבהן מדובר בממצאים הנוגעים להתנהלות ראש העירייה, חבר מועצה, מנכ"ל העירייה או היועץ המשפטי לעירייה - יביא מבקר הרשות את העניין לידיעת היועץ המשפטי לממשלה.

סעיף 9 - סעיף 188 לפקודה קובע בעיקרו כי עירייה לא תהיה רשאית למכור מקרקעין, להחליפם או למשכנם אלא על פי החלטת המועצה ברוב חבריה ובאישור שר הפנים או מי שהוא הסמיך לכך. על מנת להגביר את שקיפות הפעולות הללו, שהן בעלות חשיבות רבה בהיות המקרקעין משאב מוגבל, ובכך לאפשר בקורת ציבורית אפקטיבית, מוצע לתקן את הסעיף כך שיוסף במסגרתו סעיף קטן (א1) לפיו עירייה תחויב לפרסם באתר האינטרנט שלה רשימה של העסקאות הצפויות להיעשות במקרקעין וזאת 10 ימים עובר לדיון בעניין במועצת הרשות, ובהתאם להוראות שיקבע שר הפנים. לאור הוראת סעיף 34א לפקודת המועצות המקומיות, תיקון זה יחול גם על מועצות מקומיות.

סעיף 10 - בהתאם להוראת סעיף 206(א) לפקודה, על גזבר העירייה להכין הצעת תקציב לעירייה, והיא מאושרת במועצת הרשות, בהתאם להוראות החוק. יחד עם זאת, אישורו של הגזבר אינו תנאי לאישור תקציב הרשות בידי המועצה, מלבד ברשות מקומית שעליה הכריז שר הפנים כרשות מקומית איתנה, אשר לגביה מותנה אישור התקציב בחוות-דעתו של הגזבר כי הוא מאוזן ובר-ביצוע. על מנת למנוע ככל הניתן התנהלות תקציבית לא מפוקחת של הרשות, אשר פעמים רבות מהווה פתח לסטייה מנורמות של טוהר-מידות ומינהל תקין, מוצע לתקן את סעיף 206(א) לפקודה כך שהסדר המתנה את אישור התקציב בחוות-דעתו של הגזבר כי הוא מאוזן ובר-ביצוע, החל כיום ביחס לעיריות איתנות בלבד, יחול על כלל העיריות. לאור הוראת סעיף 34א לפקודת המועצות המקומיות, תיקון זה יחול גם על מועצות מקומיות.

סעיף 11 - סעיף 232א לפקודת העיריות מפרט את התנאים להכרזה על רשות מקומית כאיתנה. עיקרם של תנאים אלו במצבה הכלכלי של הרשות שלגביה מתבקשת ההכרזה, והם אינם מביאים בחשבון היבטים רלוונטיים נוספים, כגון היבטים של טוהר-מידות. בשל ההשלכות הנרחבות שיש להכרזה על רשות מקומית כאיתנה, ובעיקר צמצום מנגנוני הבקרה של השלטון המרכזי בעניין של רשויות אלו כמפורט לעיל – הכרזה כאמור מחייבת

זהירות רבה. מעבר לכך, לצורך הכרזתה של רשות כאיתנה, כמו גם במסגרת בחינת אפשרות לביטול הכרזה כאמור, אין להסתפק בתנאים המנויים כיום בסעיף 232א לפקודה שעניינם מצבה הכלכלי של הרשות, אלא יש להביא בחשבון שיקולים נוספים, ובפרט כאלה הנוגעים לטוהר-המידות ברשות המקומית. מוצע לתקן את סעיף 232 לפקודה, כך שיקבע שעל אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), לא יכריז שר הפנים על עירייה כעירייה איתנה אלא לאחר שנתן את דעתו בדבר תקינות ההתנהלות של הרשות המקומית לרבות בענייני טוהר המידות בפעולתה של העירייה עובדיה וחברי המועצה, לפי חוות דעת לעניין זה מאת היועץ המשפטי לממשלה או מי שהוא הסמיך לכך. היה ולא הוגשה חוות דעת כאמור, לא יחולו הוראות אלה. לאור הוראת סעיף 34א לפקודת המועצות המקומיות, תיקון זה יחול גם על מועצות מקומיות.

סעיף 12 - בהמשך לתיקון סעיף 232א לפקודה, מוצע לתקן את סעיף 232ב לפקודה, כך שתוקנה לשר הפנים סמכות לביטול הכרזה על עירייה כעירייה איתנה בהקשר תקינות ההתנהלות של הרשות המקומית לרבות בענייני טוהר המידות בפעולתה של העירייה עובדיה וחברי המועצה. לאור הוראת סעיף 34א לפקודת המועצות המקומיות, תיקון זה יחול גם על מועצות מקומיות.

סעיף 13 - סעיף 248ב לפקודת העיריות קובע כי "עירייה תקים ותפעיל אתר אינטרנט נגיש לציבור ללא תשלום, שבו תפרסם, בין השאר – (1) מידע שעליה לפרסם וכן מידע בנוגע אליה ששר הפנים פרסם בהתאם להודעת העירייה, לאחר שהשר פרסמו; בפסקה זו, "פרסום" – פרסום על פי דין ברשומות או בעיתון; (2) פרוטוקולים של ישיבות המועצה בדלתיים פתוחות, לא יאוחר משני ימי עבודה מיום אישורם במועצה, והקלטות או תמלילים של ישיבות כאמור". במסגרת סעיף 13 לפקודת המועצות המקומיות חובה זו הוחלה גם על מועצות מקומיות ובכללן מועצות אזוריות. על מנת להגביר שקיפות ולאפשר ביקורת ציבורית אפקטיבית, מוצע לתקן את סעיף 248ב, כך שהחובה בדבר פרסום פרוטוקולים באתר האינטרנט כאמור בפסקה (2) תורחב גם לגבי ישיבות ועדות המועצה, וכן הוספת חובת פרסום באתר האינטרנט של פריטי מידע נוסף מסוגים שקבע שר הפנים. לאור הוראת סעיף 13 לפקודת המועצות המקומיות, תיקון זה יחול גם על מועצות מקומיות.

סעיף 14 - סעיף 174א לפקודת העיריות מטיל מגבלות שונות על העסקת קרובי משפחה, ובכלל זאת מגבלה על קרוב משפחה של ראש העיר או סגנו מלעבוד באותה עירייה ומגבלות על קרבה משפחתית בנסיבות של יחסי-כפיפות. ככלל, המגבלות האמורות אינן חלות על העסקת קרובי משפחה כאמור בתאגידים עירוניים, כהגדרתם בסעיף 249א לפקודת העיריות. זאת, הגם שמדובר בתאגידים שהם, הלכה למעשה, בגדר "זרועה הארוכה" של העירייה, והגם שדומה כי ברור לכל כי העסקת קרובי משפחה של עובדי ונבחרים רשות מקומית בתאגיד עירוני, בנסיבות האסורות כאמור ביחס לעובדי הרשות עצמה, מעוררת קושי הן בהיבט של החשש לשיקולים זרים הכרוכים במינוי והן בהיבט של החשש להימצאות הצדדים במצב של ניגוד עניינים עקב הקרבה המשפחתית. עוד יצוין, כי סעיף 174א(ה) לפקודה מסדיר את האפשרות למתן היתר חריג להעסקה בניגוד למגבלות המתוארות, בהתקיים נסיבות מיוחדות, וזאת על-ידי ועדת שירות מטעם שר הפנים ולאחר מכן על-ידי שר הפנים עצמו. בעניין זה נקבע מפורשות בחקיקה כי ההיתר יחול על העסקה של עובדי עירייה, ומכאן שסמכות הוועדה למתן היתר כאמור לא חלה על העסקה בתאגיד עירוני. ביחס לעובדי המועצות המקומיות והמועצות האזוריות קיים איסור דומה לזה הקיים בעיריות, אך מצומצם יותר, ולפיו לא יתקבל אדם לעבודה ברשות המקומית למשרה עליה ממונה קרוב משפחה שלו וכן לא יועסק או יתמנה ממונה ביחידה בה עובד קרוב משפחה שלו, כך בהתאם להוראת סעיף 107 לצו המועצות המקומיות (נוהל קבלת עובדים), התשל"ז-1977. לצד זאת, במועצות האזוריות קיים איסור נוסף שלפיו לא יכהנו בוועד מקומי שני קרובי משפחה או יותר (סעיף 106ג) לצו המועצות האזוריות). על רקע האמור, מוצע לתקן את סעיף 249א לפקודה, לעניין תאגידים עירוניים, כך שיקבע בו, בפסקה חדשה (6), כי הוראות סעיף 174 לפקודה יחולו על תאגיד עירוני ועובדיו בשינויים המחויבים.

סעיף 15 - סעיף 13 לתוספת השנייה לפקודה מונה את כלל פריטי המידע אשר יש לציין בהזמנה לישיבת מועצה, וכן קובע כי להזמנה יצורפו, ככל האפשר, נוסח הצעות החלטה ודברי הסבר, המלצת ועדות החובה וועדות הרשות של המועצה שעסקו בנושא שעל סדר היום וכן כל חוות דעת של גורם מקצועי שהגשתה דרושה על פי דין. על מנת להגביר השקיפות ולאפשר ביקורת ציבורית אפקטיבית מוצע להוסיף ולקבוע, בסעיף קטן חדש (ג), כי רשות מקומית תחויב לפרסם באתר האינטרנט שלה גם את סדר-היום לישיבות המועצה, כפי שופץ לחברי המועצה ובמקביל להפצתו כאמור (זאת בנוסף לחובה הקיימת לפרסם את הפרוטוקולים).

סעיף 16 - במסגרת סעיף זה מוצע לתקן תיקון עקיף את פקודת המועצות המקומיות לצורך החלת מספר הוראות מפקודת העיריות כנוסחן לפי חוק זה אשר נמצא כי אין מניעה להחילן ביחס למועצות מקומיות.

סעיף 17 - במסגרת סעיף זה מוצע לקבוע מועדי תחולה להוראות החוק אשר מביאים בחשבון תקופת ההתאמה וההתארגנות הנדרשת לכל הוראת חוק.